Gemeente Amsterdam

Ruimte voor kunst en cultuur

Thematische verkenning in het kader van Koers 2025

Inhoud

Samenvatting & conclusies

1 Inleiding

Doel thematische verkenning 14

Amsterdamse referentienorm 15

Strategische huisvestigingsplan 15

Beleidsnota´s en adviezen kunst en cultuur 15

2 Het huidige aanbod van kunst en cultuur

Terugblik 18

Kunst en cultuur in kaart gebracht 19

3 De ontwikkeling van kunst en cultuur: ambities en doelstellingen

Ambities en doelstellingen 26

4 Ontwikkelcriteria en referentienorm

Ontwikkelcriteria voor nieuwe culturele voorzieningen 32

Aandachtspunten en kansen 32

Referentienormen kunst en cultuur 32

5 Zoeklocaties en unieke kansen

Vier locaties voor nieuwe, grootstedelijke culturele voorzieningen 38

Unieke kansen voor culturele hotspots 39

Kunst en cultuur in de wijk 39

Kunst en cultuur in de ontwikkelgebieden 39

6 Proces en financiering

Proces 46

Bijdrage kunst en cultuur aan het strategische huisvestigingsplan 46

Financiering 46

Colofon

Dit is een publicatie van Ruimte en Duurzaamheid en Kunst en Cultuur van de Gemeente Amsterdam.

Juni 2018

De foto’s zijn niet rechtenvrij. Graag dit document niet publiceren en alleen intern verspreiden.

podium mozaïek

meervaart

Samenvatting & conclusies

Deze themastudie Kunst en Cultuur is één van de thematische studies die zijn gemaakt in het kader van Koers 2025. De belangrijkste vraag van de verkenning is: hoe kunnen kunst en cultuur zich verder ontwikkelen in de verdichtende stad, welke ruimtelijke afwegingen moeten we daarbij maken (criteria) en welke locaties zijn geschikt?

Het resultaat is een ruimtelijke inventarisatie van zoekgebieden en kansrijke locaties voor toekomstige ontwikkelingen op het gebied van kunst en cultuur in Amsterdam. Bij de verkenning hoort een afwegingskader: waarom is een locatie kansrijk en waarom niet? Meer concreet: als er zich bijvoorbeeld een nieuw museum wil vestigen in Amsterdam, wat vinden wij dan een goede plek voor een dergelijk initiatief en op grond van welke criteria vinden wij dat?

Het speelveld

De ontwikkelingen op het gebied van kunst en cultuur laten zich niet afdwingen of sturen: er is geen wettelijke verplichting voor het realiseren van kunst en cultuurvoorzieningen, zoals er bijvoorbeeld wel voor zorg en onderwijs is. Wel is in 2018 de Amsterdamse referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen vastgesteld (zorg, onderwijs, kunst en cultuur, sport en bewegen, groen, spelen). In het bijbehorende voorzieningenmodel wordt 0,25 m2 kunst en cultuur per nieuw ontwikkelde woning berekend. Daarmee wordt een plek voor kunst en cultuur in de nieuwe woningbouwplannen geborgd.

De wereld van kunst en cultuur is zeer complex en divers, van broedplaatsen en kleine ateliers tot internationale publiekstrekkers. Initiatieven komen veelal uit de markt. De gemeente is dan reactief maar probeert wel om partijen te verleiden zich te vestigen op de door de gemeente gewenste locaties. In sommige gevallen neemt de Gemeente het initiatief tot het ontwikkele van nieuwe cultuurgebouwen.

Een deel van de kunst- en cultuurinstellingen is onderdeel van het Kunstenplan en ontvangt een meerjarige subsidie van de Gemeente.

Ontwikkellocaties

In deze studie definiëren we 13 ontwikkelgebieden waar kleinschalige culturele buurtvoorzieningen wenselijk zijn. Daarnaast zoomen we in op een aantal locaties die geschikt zijn voor grote publiekstrekkers. De keuze voor de locatie is gebaseerd op verschillende criteria, het zogenaamde afwegingskader. Belangrijke criteria zijn ruimtelijke spreiding over de stad én clustering.

Besluitvormingsproces

Deze thematische studie wordt geagendeerd in het Kernteam Ruimte voor de Stad 6 juni), en het Team Ruimte voor de Stad (25 juni). De studie wordt na afronding ter kennisname naar de gemeenteraad gestuurd.

Conclusies

1. Grootstedelijke culturele voorzieningen

In deze studie benoemen we de vier strategische locaties voor grootstedelijke culturele voorzieningen. Op stedelijke schaal bekeken, zijn dit de plekken waar in een groeiende stad in ieder geval voorzieningen voor kunst en cultuur nodig zijn. Zij voldoen aan criteria zoals een goede bereikbaarheid, een omgeving met een mix aan functies en ligging buiten het centrum. Het zijn:

- Het gebied rond de Sloterplas. Het stadsdeel Nieuw-West transformeert en een grootstedelijke voorziening kan deze transformatie versterken. Er zijn twee verkenningen gemaakt. Eén voor de tweede hoofdvestiging van het Amsterdam Museum rond de Sloterplas, en een voor een nieuw onderkomen voor de Meervaart aan de Sloterplas.
- De Zuidas: naast wonen en werken is er in dit deel van de stad behoefte aan meer levendigheid waaronder kunst en cultuur. De bereikbaarheid is uitstekend. Er wordt

een verkenning gemaakt voor onderandere een designmuseum, in samenwerking met het Stedelijk Museum.
- Het Buikslotermeerplein: met de opening van de Noord/Zuidlijn wordt dit een centrum met allerlei voorzieningen. Door de goede bereikbaarheid leent het zich voor een culturele publiekstrekker buiten het centrum.
- De ArenaPoort - Urban Interactive District: op de voormalige Getz-kavel is ruimte voor een grootschalige culturele voorziening. Plannen hiervoor (theater, dinershow, poppodium of museum) zijn in ontwikkeling.

2. Unieke locaties voor culturele hotspots

Naast de vier locaties voor grootstedelijke culturele voorzieningen zien we unieke kansen voor culturele hotspots, onder andere op het Marineterrein en in de Sixhaven.

3. Kunst en Cultuur in de wijk

In de nieuwe ontwikkelgebieden van de stad is er plek nodig voor theater, muziek, dans, debat etc. Voor het aantal m2 dat hierbij hoort is de Amsterdamse referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen ontwikkeld.In deze studie noemen we 13 ontwikkelgebieden, verspreid over de stad, waar nu weinig culturele voorzieningen zijn, maar waar gezien de toekomstige woningbouw meer voorzieningen nodig zijn. Het gaat om: Waterlandplein/Buikslotermeer, Zeeburgereiland, IJburg Haveneiland , Middenmeer, Nellestein/Holendrecht, Frankendael/Betondorp/Overamstel, Schinkelkwartier/Riekerplolder. Slotervaart/Overtoomse Veld, Osdorp, Slotermeer, Sloterdijk en Haven Stad zuid en het Hamerstraatkwartier.

Vervolg: proces en financiering

Voor het opstellen van scenario's en het kunnen afwegen van de verschillende kansen voor kunst en cultuur is het belangrijk zo vroeg mogelijk in de planvorming de wensen en mogelijkheden van kunst en cultuur te bepalen en vast te leggen. Dat doen we als volgt:

- In het kader van de nieuwe gebiedsontwikkeling neemt kunst en cultuur deel aan het Team Maatschappelijke Voorzieningen.
- Kunst en Cultuur stelt een strategisch huisvestingsplan (SHP) op.
- In het Kunstenplan, 2021-2024, wordt een concrete ruimtelijke vertaling gemaakt van het kunst en cultuur beleid.

Financiering is een belangrijk aandachtspunt. Voorzieningen voor kunst en cultuur worden zowel door de markt als de overheid bekostigd. Zodra plannen in de besluitvorming komen, moeten exploitatie en beheer goed belegd zijn.

1. Kunst en cultuur vanaf 1975 - Amsterdam 700 jaar

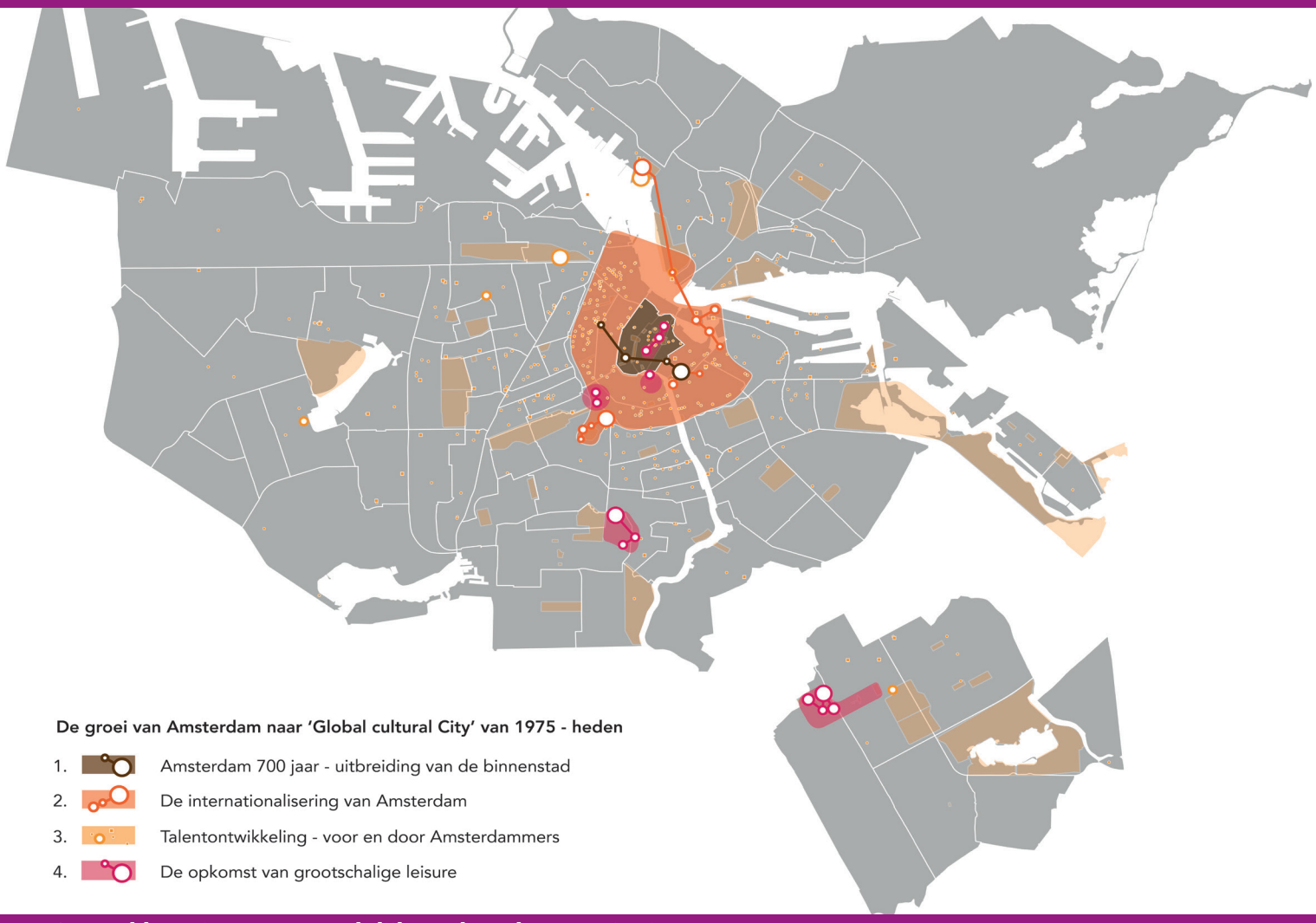

De groei van Amsterdam naar 'Global cultural City' van 1975 - heden

1. Amsterdam 700 jaar - uitbreiding van de binnenstad
2. De internationalisering van Amsterdam
3. Talentontwikkeling - voor en door Amsterdammers
4. De opkomst van grootschalige leisure

2. Zoeklocaties grootstedelijke culturele voorziening

Op vier zoeklocaties buiten het centrum kunnen nieuwe grootstedelijke culturele voorziening een plek krijgen. Dit zijn de paarse bollen in de kaart: Zuidas, Sloterplas gebied, ArenaPoort/UID en het B uikerslotermeerplein (CAN gebied).

3. Potentiele plekken voor grote stedelijke cultuurvoorzieningen

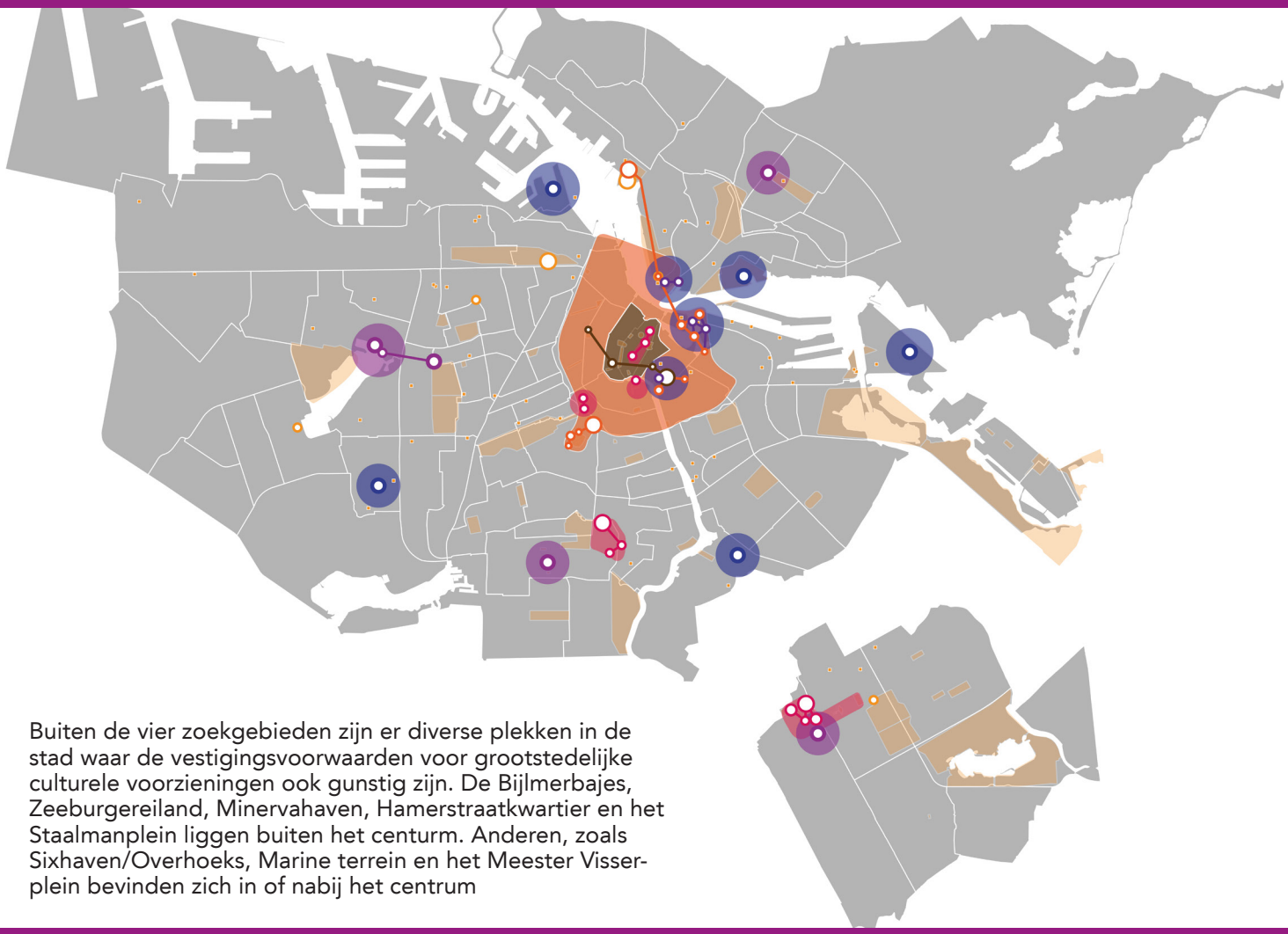

Buiten de vier zoekgebieden zijn er diverse plekken in de stad waar de vestigingsvoorwaarden voor grootstedelijke culturele voorzieningen ook gunstig zijn. De Bijlmerbajes, Zeeburgereiland, Minervahaven, Hamerstraatkwartier en het Staalmanplein liggen buiten het centurm. Anderen, zoals Sixhaven/Overhoeks, Marine terrein en het Meester Visserplein bevinden zich in of nabij het centrum

4. Zoekgebieden nieuwe buurtvoorzieningen gebiedsontwikkeling

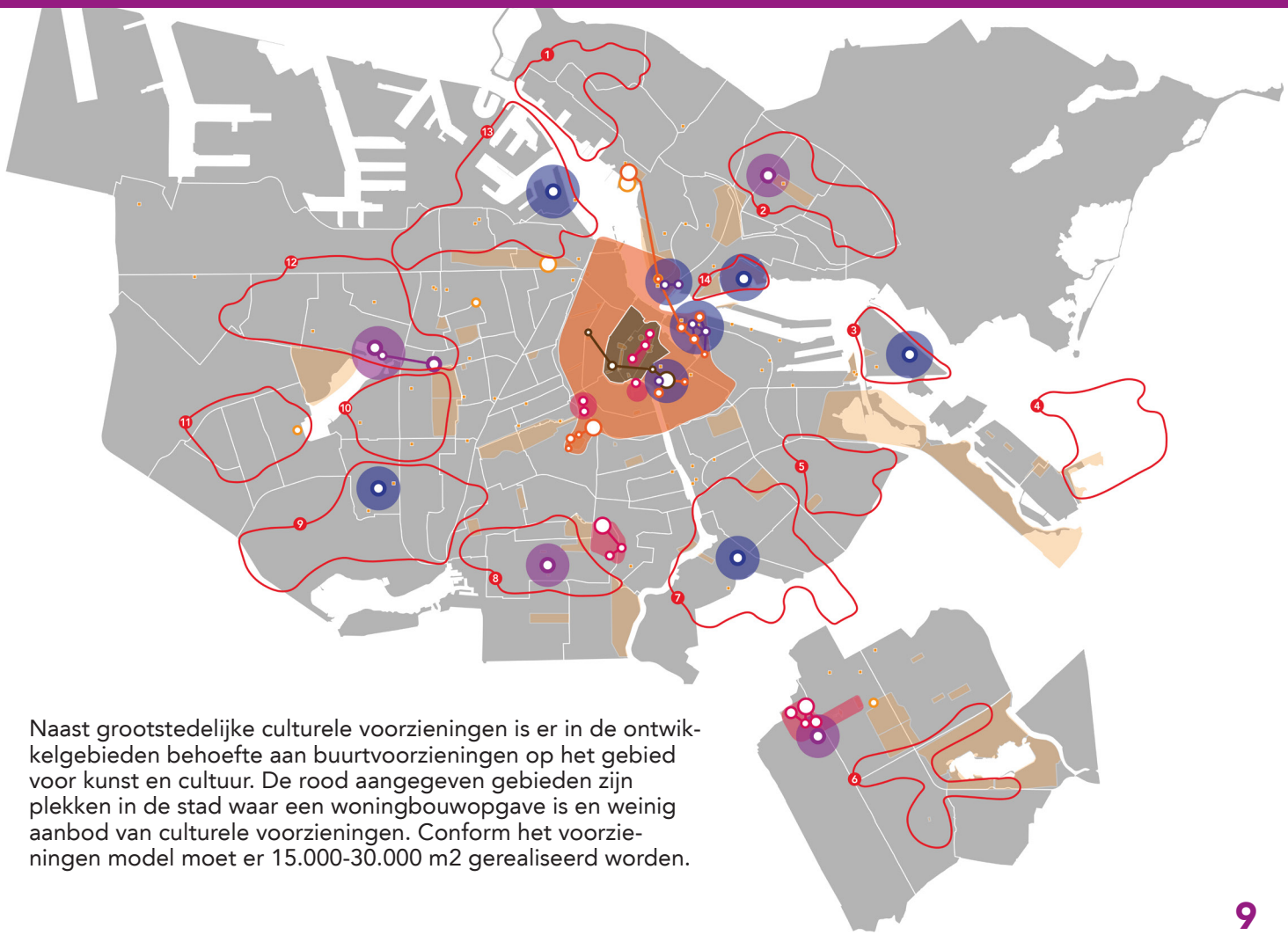

Naast grootstedelijke culturele voorzieningen is er in de ontwikkelgebieden behoefte aan buurtvoorzieningen op het gebied voor kunst en cultuur. De rood aangegeven gebieden zijn plekken in de stad waar een woningbouwopgave is en weinig aanbod van culturele voorzieningen. Conform het voorzieningen model moet er 15.000-30.000 m2 gerealiseerd worden.

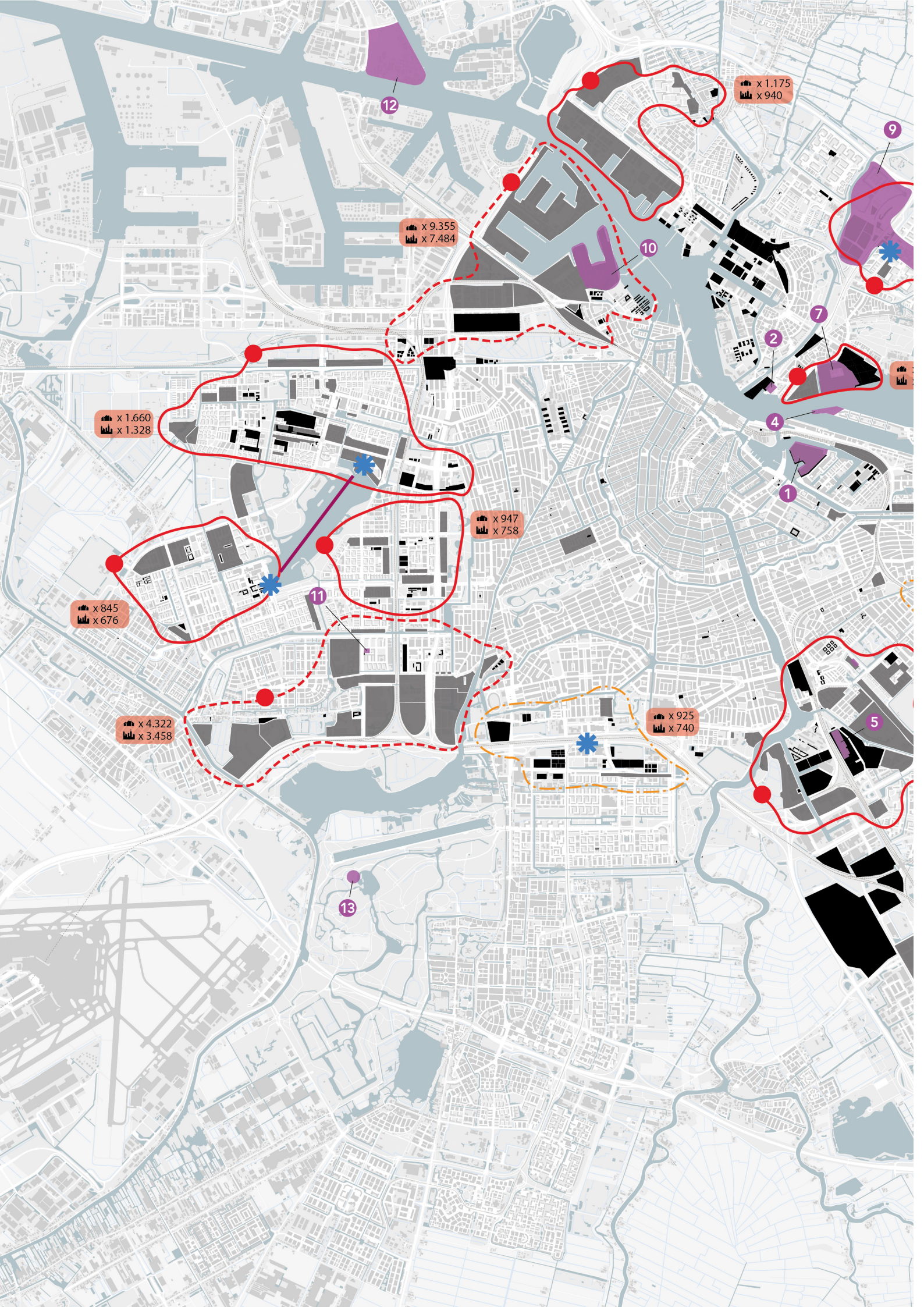
x 1.175
x 940
x 9.355
x 7.484
x 1.660
x 1.328
x 947
x 758
x 845
x 676
x 4.322
x 3.458
x 925
x 740
1
2
4
5
7
9
10
11
12
13

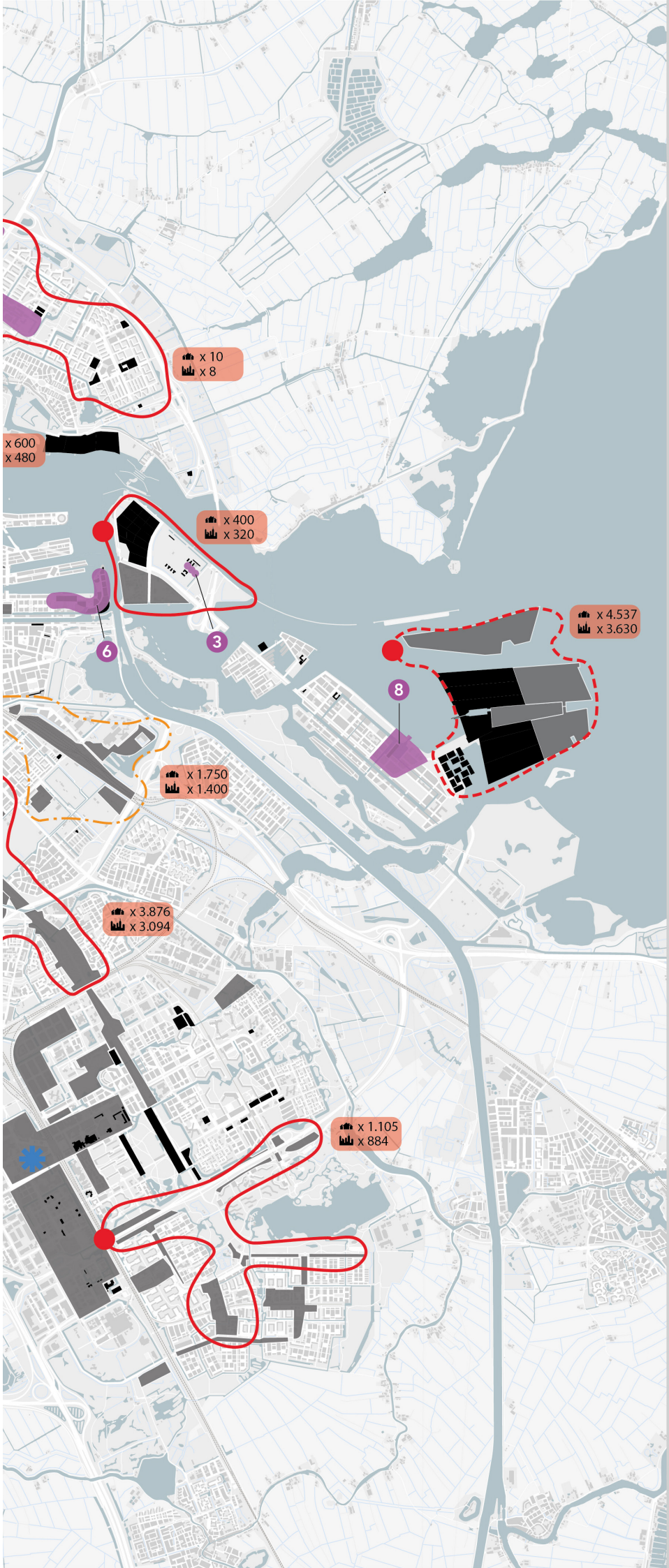

Aanknopingspunten voor NIEUWE BUURT- en GROOTSTEDELIJKE kunst & cultuurvoorzieningen

Ruimte voor de stad

- Lopende woningbouwprojecten
  = aantal woningen in projectgebied
- Strategische ruimte woningbouwprojecten
  = aantal woningen in projectgebied

BUURTVOORZIENINGEN o.b.v. voorzieningenmodel

Ruimteclaim buurtniveau
o.b.v. 60.000-120.000 woningen
0.25 m2 BVO per 1 woning

TOTALE claim buurtvoorzieningen **15.000 - 30.000 m²**

Globale **prioriteit** en **urgentie**

- Kansen op de korte termijn
- Kansen op de lange termijn
- Nader te onderzoeken behoefte voor buurtvoorzieningen

GROOTSTEDELIJKE VOORZIENINGEN
o.b.v. voorzieningenmodel

Ruimteclaim buurtniveau
o.b.v. 60.000-120.000 woningen
0.20 m2 BVO per 1 woning

TOTALE claim buurtvoorzieningen **12.000 - 24.000 m²**

Grootstedelijke cultuurlocaties

Nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen in onderzoek

Potentiele culturele **hotspots**

1. Marineterrein
2. Sixhaven
3. Silo's Zeeburgereiland
4. Kop javaeiland
5. Bijlmerbajes
6. Cruquiusweg
7. Hamerstraatgebied
8. Haveneiland IJburg
9. CAN -gebied
10. Minervahaven
11. Staalmanplein
12. Hembrugterrein
13. Cultuureialnd Amsterdamse Bos

Ruimte & Duurzaamheid

CONCERT-GEBOUW

1 Inleiding

Amsterdam is een magneet voor kennis en creativiteit, voor bedrijven en bezoekers. Steeds meer mensen willen hier wonen, werken en recreëren. Het rijke en gevarieerde aanbod van kunst en cultuur speelt hierbij een belangrijke rol.

Het gemeentebestuur heeft in 2016 het kader van Koers 2025 besloten om jaarlijks 5.000 nieuwe woningen te bouwen . De stad zal verder verdichten en transformeren, nieuwe wijken worden toegevoegd binnen de bestaande grenzen van de stad. Maar alleen woningen bouwen is niet genoeg. Bij een leefbare, complete stad hoort ook een divers en hoogwaardig voorzieningenniveau, inclusief kunst en cultuur.

Kunst en cultuur moeten dus meegroeien met de stad, niet alleen om de nieuwe bewoners te kunnen bedienen, maar ook om de verdere groei van het aantal bezoekers te faciliteren. Deze schaalsprong dwingt ons na te denken over nieuwe ontwikkelstrategieën voor kunst en cultuur. Nieuwe strategieën voor het toevoegen van kunst en cultuur, het spreiden van kunst en cultuur en ook het leggen van verbindingen met de regio.

In de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2017-2020 en het Kunstenplan 2017-2020 heeft het stadsbestuur een integrale stedelijke visie op kunst en cultuur geformuleerd. Een aantal van de hierin uitgewerkte stedelijke ambities en beleidsdoelstellingen hebben ruimtelijke implicaties:

- versterken van bestaande en creëren van nieuwe decentrale clusters van kunst en cultuur waarin grootstedelijke culturele voorzieningen (publiekstrekkers) een belangrijke rol spelen (meerpolige stad);
- doorontwikkelen van gebieds- en buurtgerichte culturele voorzieningen (laagdrempelige podia, oefenruimtes, bibliotheken, etc.) in alle delen van de stad en met name in de nieuwe wijken;
- realiseren en borgen van ruimte voor kunstenaars om te leren, werken en wonen (broedplaatsen,ateliers etc.);
- uitbreiden van de collectie kunst in de openbare ruimte: het plaatsen van kunstwerken in de buitenruimte die een impuls geven aan de kwaliteit en identiteit van de leefomgeving (bij grootschalige (her)inrichtingsvoorstellen zoals in ontwikkelgebieden en -buurten);
- faciliteren en stimuleren van spreiding van kunst en cultuur over de stad en de regio (Metropoolregio Amsterdam, MRA).

Doel thematische verkenning

Kunst en Cultuur en Ruimte en Duurzaamheid hebben gezamenlijk een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop kunst en cultuur zich in de komende periode verder kan ontwikkelen, wat de ruimtelijke implicaties zijn en wat daar in het planningsproces (en daarna) voor nodig is. Het doel van deze verkenning is het definiëren van concrete handvatten voor het maken van keuzes voor nieuwe locaties en het transformeren van bestaande locaties voor kunst en cultuur. Mede op basis van de verkenning kan kunst en cultuur meegenomen worden in de eerste fase van de planvorming (Plaberum; zie hoofdstuk 6).

Hoofdvragen van deze thematische studie zijn:

- Waaruit bestaat het huidige aanbod van kunst en cultuur en hoe is dit aanbod gesitueerd in de stad?
- Wat zijn belangrijke trends en ontwikkelingen binnen de kunst en cultuursector en welke ambities en doelstellingen volgen daaruit?
- Hoe kunnen kunst en cultuur zich verder ontwikkelen, welke ruimtelijke afwegingen moeten we daarbij maken (criteria) en welke locaties zijn geschikt?
- Wat betekent deze ontwikkeling voor het planproces en wat is er nodig om nieuwe projecten te realiseren?

In de navolgende hoofdstukken worden deze vragen beantwoord. Tevens hoort bij deze verkenning een reeks kaarten waarop de verschillende thema's zijn gevisualiseerd.

Amsterdamse referentienorm

Een belangrijk instrument in de ontwikkelstrategie voor kunst en cultuur is Amsterdamse referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen, groen, sport en spelen zoals vastgesteld door het college van B&W op 30 januari 2018. Deze referentienorm is een ruimtelijke vertaling van de bestaande beleidsambities die eerder door de gemeenteraad zijn vastgesteld en ontwikkeld binnen het Team Maatschappelijke Voorzieningen (zie ook hoofdstuk 4).

Strategisch huisvestingsplan

Bij de vaststelling van Amsterdamse referentienorm (2018) heeft de clusterdirecteur Sociaal de opdracht gekregen om samen met de directeuren van Onderwijs, Jeugd en Zorg, Kunst en Cultuur, Sport en Bos, Werk, Participatie en Inkomen en in samenwerking met DMC een proces in te richten op basis waarvan een beeld van de benodigde voorzieningen met een horizon van vier jaar kan worden uitgewerkt. In dit kader werkt Kunst en Cultuur aan een strategisch huisvestingsplan (SHP) waarvan de eerste versie voor de zomer van 2018 gereed zal zijn.

Beleidsnota's en adviezen kunst en cultuur

Deze thematische verkenning is mede gebaseerd op de volgende bestuurlijk vastgestelde gemeentelijke nota's en adviezen van de Amsterdamse Kunstraad:

- Verkenning 2014, Amsterdamse Kunstraad, 17 december 2014;
- Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2017-2020, vastgesteld door de gemeenteraad op 25 november 2015;
- Herzien Amsterdams Atelier- en Broedplaatsenbeleid, vastgesteld door de gemeenteraad op 10 februari 2016;
- Koers 2025. Ruimte voor de Stad, 24 mei 2016;
- Zo mooi anders. Advies ter voorbereiding van het Amsterdamse Kunstenplan 2017-2020, Amsterdamse Kunstraad, 15 juni 2016;
- Kunstenplan 2017-2020, vastgesteld door de gemeenteraad op 10 november 2016
- De stad is nooit af, Amsterdamse Kunstraad, 10 mei 2017;
- Culturele Investeringsrekening Amsterdam, Amsterdamse Kunstraad, 1 november 2017;
- De locatieprofielen voor evenementenlocaties, 12 december 2017;
- Voortgangsrapportage Stad in Balans 2017.
- Metropoolregio Amsterdam. Ruimtelijk-economische actie-agenda 2016-2020, februari 2018;
- Uitvoeringskader Kunst in de Openbare Ruimte, vastgesteld door de gemeenteraad op 14 maart 2018.

EAT
SLEEP
DRINK
WOW
WORK
PLAY
READ
WATCH
THINK
...
WONDER
RELAX

Med
iam
atic

DE GROOT

2 Het huidig aanbod van kunst en cultuur

Het huidige aanbod van kunst en cultuur in Amsterdam is breed en veelzijdig en bepalend voor de identiteit van de stad. Het is een unieke mix van internationale topmusea en broedplaatsen, van voorstellingen van ad hoc toneelgroepen in buurttheaters en omvangrijke producties van gerenommeerde gezelschappen die de wereld over gaan. Van eenmalige evenementen en jaarlijks terugkerende grootschalige festivals, van gesubsidieerde en particuliere organisaties.

De culturele infrastructuur van Amsterdam kent een lange ontstaansgeschiedenis. Maatschappelijke, economische en politieke omstandigheden hebben het mogelijk gemaakt dat kunst- en cultuurinitiatieven en -instellingen zich in Amsterdam kunnen ontwikkelen. In tijden van groei en voorspoed worden nieuwe theaters, concertzalen en bioscopen opgericht, op initiatief van de overheid en/of de markt. Nieuwe culturele voorzieningen komen in bestaande panden of in speciaal voor deze functie ontworpen gebouwen.

Terugblik

In de afgelopen decennia had de cultuurontwikkeling in Amsterdam een aantal momenten van bloei. Rond het 700-jarig jubileum van Amsterdam (1975) wordt flink geïnvesteerd in cultuurgebouwen in de stad. Het is de periode dat mensen meer vrije tijd krijgen en dus vaker een museum bezoeken of een voorstelling of concert bijwonen. De gemeente, het rijk en particulieren maken nieuwe instellingen en de verhuizing van bestaande instellingen naar grotere onderkomens mogelijk. Een paar voorbeelden uit die tijd:

- In 1973 opende het Van Goghmuseum zijn deuren;
- Het Scheepvaartmuseum verhuisde in 1973 van De Lairessestraat in Zuid naar zijn huidige locatie aan het Oosterdok.
- In 1975 verhuisde het Amsterdams Historisch Museum (nu: Amsterdam Museum) van de Waag op de Nieuwmarkt naar het veel ruimere gebouwencomplex aan de Kalverstraat, het voormalige Burgerweeshuis.

Vanaf het begin van de jaren negentig neemt het aantal buitenlandse bezoekers in Amsterdam sterk toe. Als gevolg van het Schengenakkoord wordt reizen tussen de aangesloten landen gemakkelijker en goedkoper. Het aantal Europese toeristen in Amsterdam groeit snel. Door het rijke kunst- en cultuuraanbod inclusief het erfgoed (met name de grachtengordel) en de toenemende internationale oriëntatie wordt Amsterdam steeds populairder, niet alleen bij internationale toeristen maar ook bij dagjesmensen. Wat volgt is een periode van bloei van (ver)nieuwbouw in de cultuursector. Het Museumplein wordt opnieuw ingericht (1999) en nieuwe cultuurgebouwen worden gerealiseerd, zoals het Muziekgebouw aan 't IJ / Bimhuis (2005), de nieuwe hoofdvestiging van de openbare bibliotheek aan het Oosterdok (2007), het Bijlmer Parktheater (2009) en EYE (2012). Het Stedelijk Museum krijgt een nieuwe vleugel (2012).

Gelijktijdig met de grootschalige investeringen in bestaande musea en nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen ontstaat ook meer ruimte voor decentrale cultuurlocaties in de wijken verder van het centrum en aan de randen van de stad. Er ontstaat een fijnmazig netwerk van ateliers, galeries, broedplaatsen en buurtaccommodaties (waaronder de huidige cultuurhuizen). Deze culturele initiatieven groeien veelal van onderaf, daar waar behoefte bestaat, waar actieve kunstenaars en culturele ondernemers zich roeren en de van bovenaf door de stad gestelde voorwaarden goed zijn. Ontwikkelingen op bijvoorbeeld het NDSM-terrein getuigen van deze autonome dynamiek in de kunst- en cultuursector.

Het aantal festivals in parken en groengebieden groeit explosief. Hiermee worden het groen en de openbare ruimte verblijfsplekken en daarmee onderdeel van het culturele leven.

Om grootschalige concerten en evenementen te kunnen faciliteren wordt de ArenAPoort getransformeerd tot entertainmentgebied, met grote concertzalen, een megabioscoop en evenementen in de Johan Cruijff Arena.

Kunst en cultuur in kaart gebracht

Op de kaart op pagina 22 en 23 staat de culturele infrastructuur van Amsterdam, gebaseerd op de database van Amsterdam Marketing . Te zien zijn:

- Een breed scala van culturele voorzieningen, van musea en muziekpodia tot broedplaats en openbare bibliotheken;
- Evenementenlocaties in de stad: plekken waarvoor vergunningen worden verstrekt voor culturele, muzikale of andersoortige festiviteiten;
- Cultuurclusters: locaties met concentraties van (bijzondere) culturele voorzieningen, vaak goed bereikbaar met het openbaar vervoer en veelal ondersteund door andere stedelijke functies. Op diverse plekken in de stad ontstaan de voorwaarden voor nieuwe clusters. Voor het eerst liggen deze buiten het centrum.

De kaart op pagina 24 en 25 laat zien waar de meeste kunst- en cultuurvoorzieningen geconcentreerd zijn. En waar als gevolg van de nabijheid van andere culturele voorzieningen en functies zoals horeca en winkels, sprake is van een hoogwaardig interactiemilieu. Hier treffen we een geconcentreerde mix van voorzieningen en functies aan. Dit maakt een plek aantrekkelijk om te bezoeken. Deze mix ontbreekt bij het Bijlmer Parktheater in Zuidoost. Deze staat te veel apart in de ruimte waardoor er weinig interactie plaatsvindt.

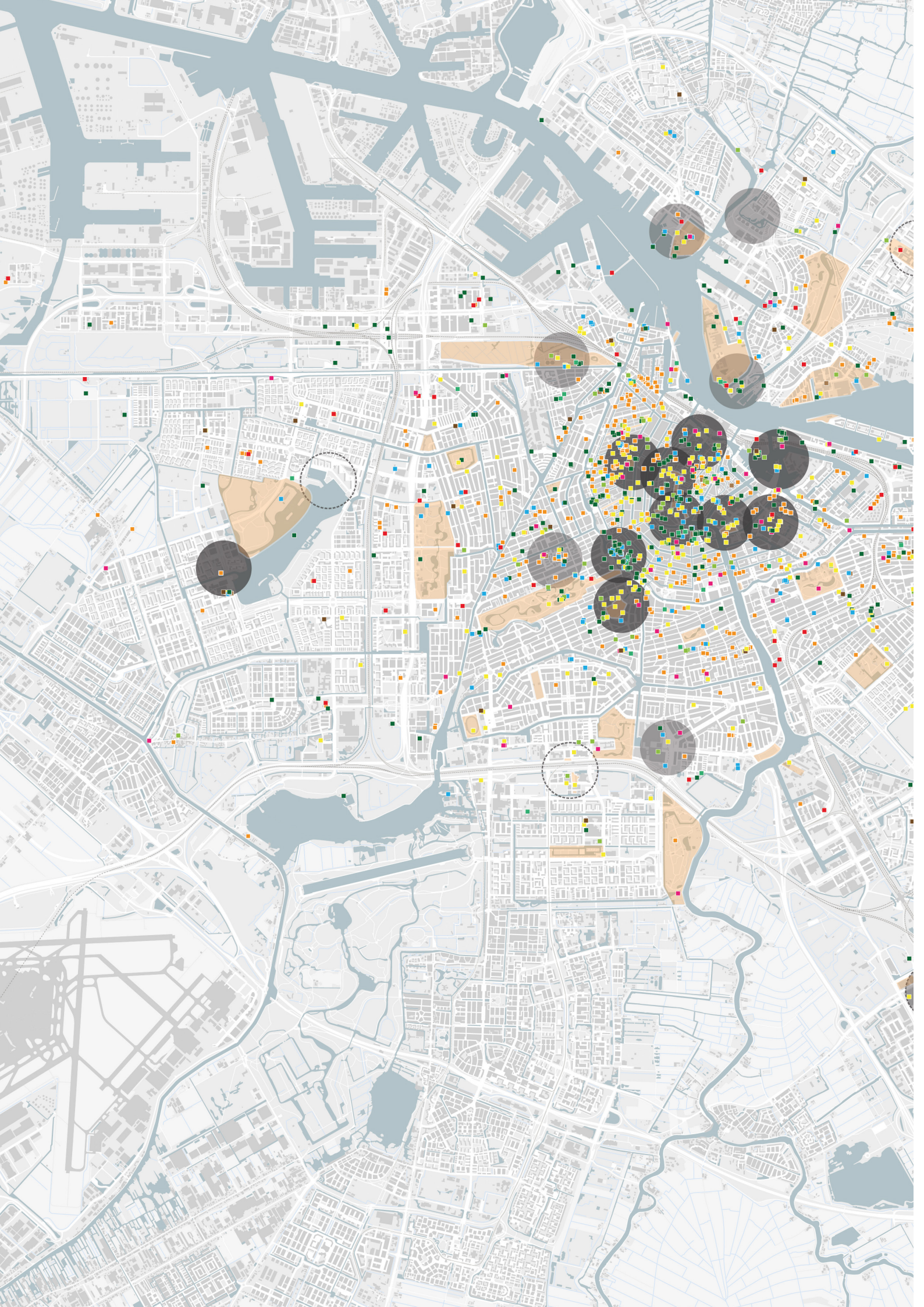

Kunst & Cultuur

Totaalaanbod culturele voorzieningen

- Architectuur, monument of open dag
- Cabaret, (jeugd) toneel, theater, podium
- Bioscoop, film, film theater, film festival
- Muziekpodium, -theater of -festival voor dance-, pop-, rock-, r&b- of folkloremuziek
- Muziekpodium, -theater of -festival voor jazz-, klassieke-, lichte muziek of opera
- Museum, galerie, tentoonstelling, bibilotheek of cultureel festival of culturele organisatie
- Dans, ballet, musical of show
- Openbare bibilotheek Amsterdam (OBA)
- Broedplaatsen
- Atelier of ateliercomplex
- Evenementenlocatie (x77)

Culturele clusters en clustervorming

- Bestaande cultuurclusters
- Clusters in opkomst
- Huidige inspanningen clusterontwikkeling

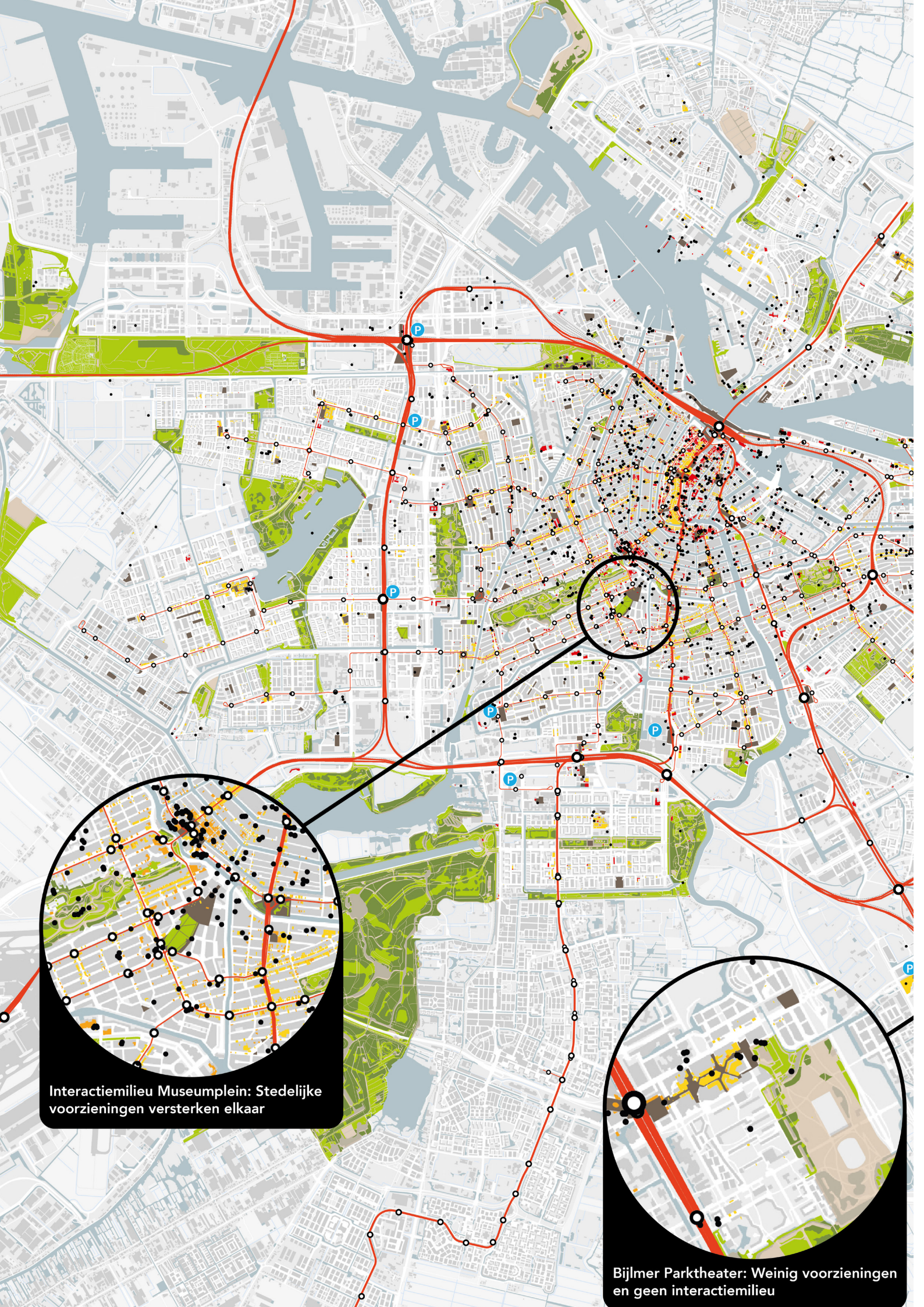
Interactiemilieu Museumplein: Stedelijke voorzieningen versterken elkaar
Bijlmer Parktheater: Weinig voorzieningen en geen interactiemilieu

Interactiemilieus: complementaire stedelijke voorzieningen

Stedelijke voorzieningen

- Totaalaanbod Kunst & Cultuurvoorzieningen
- Horeca
- Detailhandel
- Pleinen
- Parken
- Overige groen

Bereikbaarheid

- Treinspoor en station
- Metrospoor en station
- Tramspoor en halte
- Park & ride

HOTEL
DE KLEINE KOMEDIE

1695
Academie v

YAMAHA
MONTAGE 6

DE KLEINE KOMEDIE
N EDERVEEN
2 FLOORS
HOTEL

oor Theater en Dans

3 De ontwikkeling van kunst en cultuur: ambities en doelstellingen

Kunst en cultuur zijn verknoopt in het DNA van Amsterdam en manifesteren zich steeds meer als belangrijke katalysator voor de ontwikkeling van de stad. Voor de bewoners zijn kunst en cultuur van belang omdat ze bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke participatie en aan de vitaliteit en leefbaarheid van buurten. Daarnaast hebben kunst en cultuur in Amsterdam een sterke aantrekkingskracht op creatieve talenten, bezoekers en bedrijven uit binnen- en buitenland. De waarde van kunst en cultuur voor de stad is evident.

Ook in 2025 (en daarna) willen we dat kunst en cultuur een wezenlijke rol spelen in de ontwikkeling van de stad en zijn bewoners. Dat betekent een opdracht voor kunst- en cultuurinstellingen, cultureel ondernemers, ontwikkelaars en de gemeente. Een opdracht om te investeren in innovatie en inhoudelijke coalities, in nieuw publiek en in mogelijkheden voor financiering. Tegelijk betekent het dat de stad zich voor een grote opgave gesteld ziet als het gaat om de ruimtelijke inpassing van deze ontwikkeling en vernieuwing in de sector. Een opgave die ons voor keuzes stelt én unieke kansen biedt voor een nieuwe periode van culturele bloei.

Ambities en doelstellingen

Op basis van de huidige trends en ontwikkelingen in de kunst en cultuur en de wens om een leefbare en complete stad te creëren, zijn de volgende doelstellingen geformuleerd.

Het aantal culturele voorzieningen in Amsterdam (MRA) volgens het World Cities Culture Report uit 2015

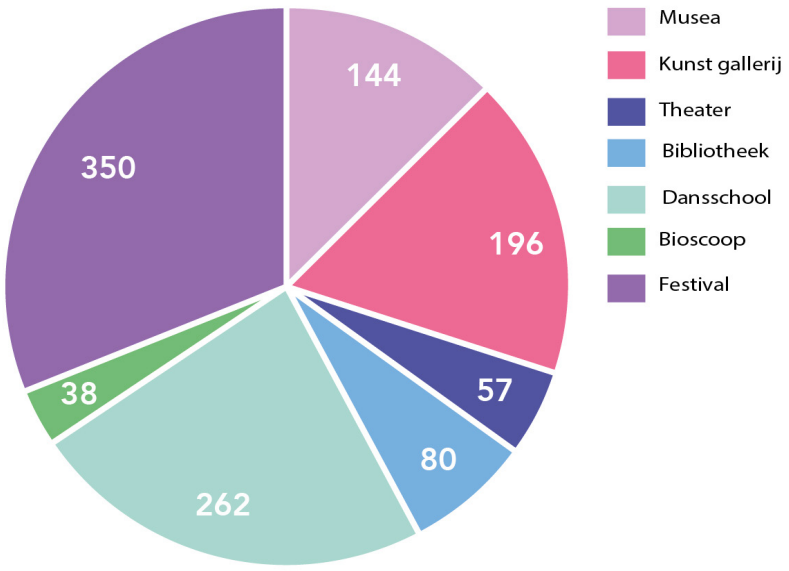

a. Nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen buiten het centrum

De aanzienlijke groei van de stad rechtvaardigt de ontwikkeling van enkele nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen, niet in het stadscentrum – waar de druk op de openbare ruimte al groot is – maar daar waar nieuwe grote woonwijken worden gerealiseerd en nieuwe behoeften en kansen ontstaan. De nieuwe grootstedelijke publiekstrekkers betekenen een belangrijke stap in de uitbreiding van de culturele infrastructuur vanuit het idee van de meerpolige stad. In en nabij locaties waar nieuwe woonwijken ontstaan, worden (potentiële) culturele knooppunten of clusters verder versterkt en ontwikkeld door de toevoeging van iconische gebouwen voor culturele voorzieningen die zich zowel richten op de omliggende wijken als op de (inter)nationale bezoekers. Voor toeristen en dagjesmensen kunnen deze nieuwe locaties aanleiding zijn om zich ook buiten het centrum van de stad te begeven. Op deze manier kunnen publieksstromen deels verlegd worden.

Ten behoeve van deze spreiding van publiekstrekkers vindt afstemming plaats binnen Metropoolregio Amsterdam (MRA).

Doelstelling: Haalbaarheid onderzoeken

van de vier aangewezen locaties buiten het centrum waar grootstedelijke culturele voorzieningen gerealiseerd kunnen worden.

b. Nieuwe buurtgerichte culturele voorzieningen

Culturele activiteiten gericht op participatie, educatie en talentontwikkeling dragen bij aan persoonlijke ontwikkeling van mensen, maar ook aan sociale cohesie in buurten. Zo kunnen kleine festivals of evenementen buurtbewoners dichter bij elkaar brengen. Ouderen die geïsoleerd raken kunnen sociaal meer gesterkt worden door bijvoorbeeld deelname aan een fotografieproject. Het is belangrijk dan deze voorzieningen in of naast woonwijken liggen. Dat geldt ook voor laagdrempelige, buurtgerichte culturele voorzieningen gericht op de productie en presentatie van kunst en cultuur. Dit kunnen nieuwe initiatieven zijn die lokaal ontstaan of initiatieven van bestaande (grote) kunstinstellingen die nieuwe publieksgroepen willen bereiken en daarbij vaak verbindingen aangaan met lokale instellingen, zoals bibliotheken en initiatieven.

Een speciale rol is weggelegd voor de cultuurhuizen, waarvan er momenteel vier bestaan. Het gaat om de Meervaart (Nieuw-West), Podium Mozaïek (West), het Bijlmer Parktheater (Zuidoost) en de Tolhuistuin (Noord). Elk van deze instellingen heeft een eigen ontstaansgeschiedenis en een eigen profiel maar alle cultuurhuizen hebben dezelfde functie. Ze bieden een brede, laagdrempelige programmering, richten zich op omliggende buurten en zijn ook grootstedelijk actief en internationaal georienteerd op met name de herkomstlanden. Het zijn multifunctionele instellingen die verbindingen tot stand brengen tussen bewoners en aanbod, tussen buurt en stad, tussen talenten en professionals.

Doelstelling: het creëren van (kleinschalige) culturele buurtvoorzieningen (podia, presentatieplekken, debatruimtes, oefenruimtes etc.) in de gebieden buiten het centrum. Hierbij is een combinatie mogelijk met broedplaatsen, scholen of de Openbare Bibliotheek. Ook kan een cultuurhuis ontstaan in de stadsdelen waar deze functie nog niet bestaat (Oost en Zuid)

c. Nieuwe vestigingen van de Openbare Bibliotheek

De maatschappelijke functie van de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) is gebaseerd op laagdrempelige toegang tot kennis, cultuur en informatie. Momenteel heeft de OBA 23 vestigingen in Amsterdam, inclusief de hoofdvestiging op het Oosterdokseiland. De dienstverlening en programmering van de vestigingen wordt afgestemd op de behoeften in de omliggende buurten. De OBA is een laagdrempelige culturele functie en richt zich op alle Amsterdammers en op specifieke doelgroepen zoals kleine kinderen en ouderen met onder meer programma's om taalachterstand, (digitale) laaggeletterdheid en eenzaamheid tegen te gaan.

Doelstelling: realiseren van nieuwe vestigingen van de OBA in ontwikkelgebieden en in bestaande gebieden waar de OBA niet (voldoende) aanwezig is. Uitgangspunt

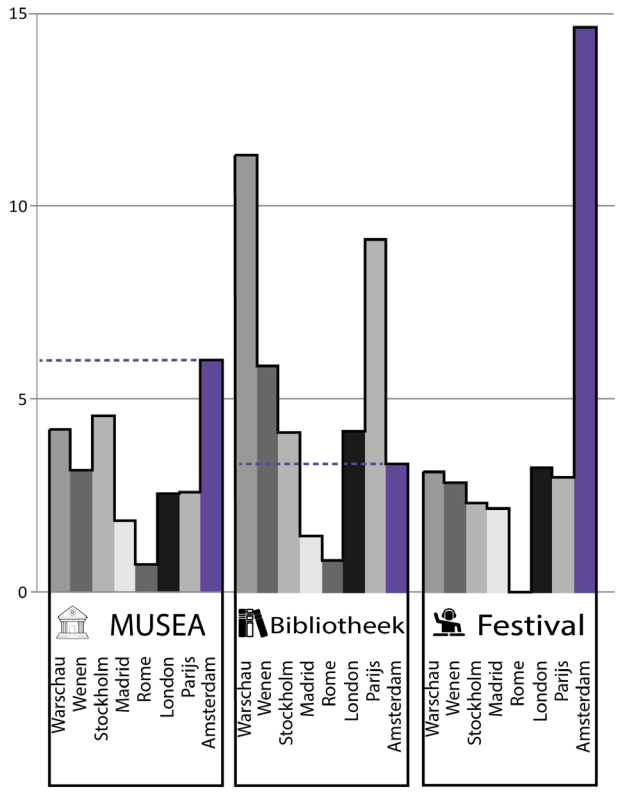

Het aantal culturele voorzieningen van de European cultural cities per 100.000 inwoners.

Bron: World Cities Culture Report 2015

hierbij is een combinatie van een bibliotheek met andere culturele of maatschappelijke instellingen.

d. Nieuwe culturele broedplaatsen en ateliers

Vanwege het belang van creativiteit voor de ontwikkeling van Amsterdam en de MRA wil de gemeente de stad toegankelijk houden voor kunstenaars en cultureel ondernemers door betaalbare atelierruimtes te bieden en creatieve gemeenschappen als broedplaatsen mogelijk te maken. Momenteel zijn er ongeveer 60 broedplaatsen waar creatieven elkaar ontmoeten, ideeën delen en samenwerken.

De verdichting van de stad heeft op een aantal locaties tot gevolg dat bestaande broedplaatsen plaats moeten maken voor woningbouw. Waar voorheen ruimte was voor nieuwe broedplaatsen in de vele rafelranden van de stad, wordt het nu steeds moeilijker om hiervoor ruimte te vinden. Ook de stijgende vastgoedprijzen dragen bij aan de verdringing van economisch minder sterke functies.

Doelstelling: creëren van ruimte voor nieuwe (tijdelijke) broedplaatsen en ateliers in bestaande of nieuwe gebouwen en waar mogelijk en gewenst het borgen van bestaande broedplaatsen. Bureau Broedplaatsen heeft hiertoe inmiddels afspraken gemaakt over het claimen van broedplaatsmetrages in tenders voor nieuwbouw, zodat in een vroeg stadium binnen de planvorming vastgelegd kan worden dat een broedplaats onderdeel wordt van nieuwe projecten. Ook wordt de realisatie van nieuwe broedplaatsen in de metropoolregio ondersteund.

e. Uitbreiding collectie kunst in de openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte kan een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit en identiteit van pleinen, parken etc. De transformatie van de stad en de toevoeging van nieuwe wijken betekent dat op meer locaties kunst in de openbare ruimte toegevoegd kan worden. Om deze uitbreiding van de collectie 'buitenkunst' te organiseren wordt een stadscuratorium ingesteld dat adviseert bij nieuwe projecten, en een centraal uitvoeringsteam met expertise op het gebied van procesbegeleiding.

Doelstelling: Aanwijzen van locaties voor nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte.

f. Vroegtijdig identificeren van mogelijkheden voor tijdelijke invulling / 'placemaking'

Kunst en cultuur kunnen een rol spelen bij 'placemaking' en tijdelijke invulling van gebouwen en openbare ruimte. Culturele activiteiten kunnen een plek of gebouw betekenis geven, cohesie bevorderen in een nieuwe buurt, de verbinding tussen een nieuwe buurt en een oude buurt stimuleren, of een locatie aantrekkelijker maken. Locaties waar kunst en cultuur hebben bijgedragen aan 'placemaking' zijn bijvoorbeeld de NDSM-werf, de Ceuvel en de Bijlmerbajes.

Doelstelling: in een vroeg stadium van de planvorming locaties aanwijzen waar kunst en cultuur een tijdelijke invulling kunnen zijn. Tevens kunnen toekomstige bewoners waar mogelijk betrokken worden bij de tijdelijke initiatieven. Zo kan een gemeenschap ontstaan die mede vorm geeft aan de toekomstige woonomgeving.

g. Afstemming over openluchtfestivals binnen de MRA

De populariteit van festivals en events in de open lucht is onverminderd groot. Dit betekent dat de druk op de openbare ruimte (onder meer parken en pleinen) aanhoudt.

Doelstelling: omdat de beschikbare ruimte in Amsterdam de grenzen bereikt, is het belangrijk deze behoefte af te stemmen met de MRA. Het evenementenbeleid en de door het college in december 2017 vastgestelde bijbehorende locatieprofielen stelt hier nieuwe kaders voor.

Mediamatic
Mediamatic

4 Ontwikkelcriteria en referentienorm

Er bestaan geen kant en klare planologische instrumenten die direct ingezet kunnen worden voor het lokale cultuurbeleid en het bepalen van concrete ruimteclaims voor kunst en cultuur. Het realiseren van culturele voorzieningen is geen wettelijke taak. Wel is het mogelijk op basis van ervaringsgegevens, trends en ontwikkelingen, en beleidsdoelstellingen te komen tot een aantal ontwikkelcriteria die samen een afwegingkader vormen. Tegelijkertijd is kunst en cultuur bij uitstek een thema waarbij de inhoud leidend is. Dit maakt een integrale afweging van nieuwe culturele voorzieningen noodzakelijk, soms stadsbreed en soms per gebied of stadsdeel.

Ontwikkelcriteria voor nieuwe culturele voorzieningen

- Bereikbaarheid: de locatie moet goed, veilig en comfortabel bereikbaar zijn met het OV en te fiets of te voet.
- Verblijfskwaliteit: de verblijfskwaliteit, die voornamelijk geborgd is in de openbare ruimte, moet van voldoende niveau en goed onderhouden zijn.
- Functiemix en clustering: een culturele voorziening wint aan kracht en aantrekkelijkheid als er sprake is van clustering met andere culturele voorzieningen, horeca, winkels en andere aantrekkelijke voorzieningen.
- Nabijheid: bezoekers hebben veel te kiezen in Amsterdam; als de afstand en reistijd te lang zijn is het niet aannemelijk dat er bezoekers naar de plek zullen afreizen.
- Ritmes van de stad: de verschillende onderdelen van een cultuurcluster hebben verschillende openingstijden waardoor men er langere tijd kan verblijven. Dit bevordert combinatiebezoek en zorgt voor spin-off (bestedingen in andere gelegenheden).
- Publiekstrekker: Een cultuurcluster heeft ten minste één prominente instelling (sterk merk) als publiekstrekker.

De wijze waarop dit afwegingskader wordt toegepast en de weging van de verschillende criteria is afhankelijk van de concrete vraag of opdracht. Met name de schaal van de betreffende voorziening (wijkniveau of grootstedelijk niveau) en het genre (buurtmuseum of popfestival) zijn hierbij van invloed. Ook is het belangrijk te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn in de regio.

Naast de hierboven genoemde criteria speelt het financieringsvraagstuk (investering, exploitatie, beheer) een belangrijke rol.

Aandachtspunten en kansen

Naast de bovengenoemde criteria is het zaak om op een beoogde locatie of in een zoekgebied voor culturele voorzieningen te onderzoeken welke kansen en mogelijkheden er zijn ten aanzien van vastgoed en programmering. Het gaat dan om:

- Bestaande gebouwen die geschikt gemaakt kunnen worden voor hergebruik voor kunst en cultuur. Het is daarom zaak in een vroeg stadium een inventarisatie te maken van de aanwezige historische panden, industriële locaties en leegstaande kantoren.
- Koppeling van inhoudelijke programma's. Het combineren en clusteren van culturele activiteiten en/of voorzieningen heeft een toegevoegde waarde. Culturele buurtvoorzieningen kunnen worden gekoppeld aan scholen, bibliotheken, verzorgingstehuizen, sportclubs en dergelijke. Hiertoe kan ook gedacht worden aan de ontwikkeling van multifunctionele gebouwen.

Referentienormen kunst en cultuur

De in januari 2018 door het college van B&W vastgesteld Amsterdamse referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen is een intern instrument om de ambitie van een complete, leefbare en bereikbare stad waar te kunnen

maken. Bewoners hebben behoefte aan (maatschappelijke) voorzieningen voor hun ontwikkeling, gezondheid, ter ontspanning of als vangnet. Nabijheid van basis – en middelbare scholen, jeugd-, zorg- en basisvoorzieningen, kunst en cultuur, groen-, recreatie en sportvoorzieningen zijn cruciaal voor de kwaliteit van leven en een samenhangende sociaal-ruimtelijke structuur in de ontwikkelgebieden en de bestaande stad.

Het verankeren van deze niet-woonfuncties in de nieuwe delen van de stad gaat niet vanzelf. De belangrijkste opgave in de relatie tussen deze voorzieningen in de gebiedsontwikkeling is om tijdig tot een betere afstemming te komen aan de hand van betere ruimtelijke en financiële informatie. De referentienorm, voor zowel voorzieningen op buurtniveau als bovenwijkse voorzieningen, helpt hierbij en is in dit proces de eerste stap.

Door de referentienorm als richtlijn onderdeel te maken van het planvormingsproces van gebiedsontwikkeling (plaberum) kan in elke fase berekend worden welke voorzieningen er nodig zijn en welke globale ruimteclaim daarbij hoort, zodat hier al in een vroeg stadium rekening mee gehouden kan worden. Daarnaast biedt de referentienorm de basis voor opname van maatschappelijke voorzieningen in het gemeentelijke Meerjaren Investerings Programma (MIP), op basis waarvan de raad besluit tot het reserveren van kapitaallasten in de begroting voor toekomstige investeringen.

De referentienorm voor kunst en cultuur is een ruimtelijke vertaling van bestaand beleid en door de gemeenteraad vastgestelde ambities

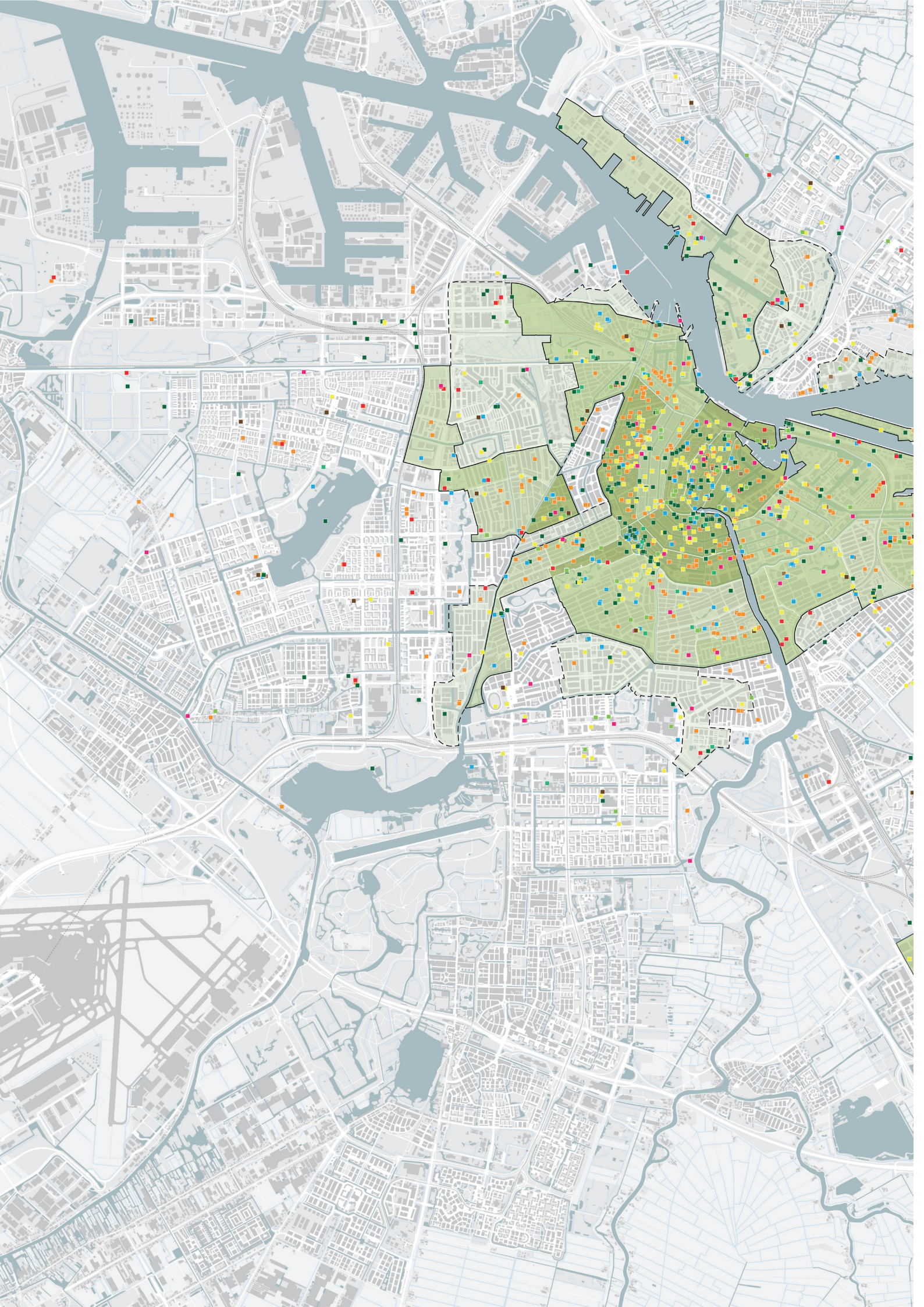

Dichtheid culturele voorzieningen per buurt

Totaalaanbod culturele voorzieningen

- Architectuur, monument of open dag
- Cabaret, (jeugd) toneel, theater, podium
- Bioscoop, film, film theater, film festival
- Muziekpodium, -theater of -festival voor dance-, pop-, rock-, r&b- of folkloremuziek
- Muziekpodium, -theater of -festival voor jazz-, klassieke-, lichte muziek of opera
- Museum, galerie, tentoonstelling, bibilotheek of cultureel festival of culturele organisatie
- Dans, ballet, musical of show
- Openbare bibilotheek Amsterdam (OBA)
- Broedplaatsen
- Ateliers

Culturele voorzieningen dichtheid per buurt

Aantal voorzieningen / oppervlak buurtcombinatie
100 = gemiddelde dichtheid voorzieningen

- 100 tot 220 — bovengemiddeld veel voorzieningen
- 220 tot 530
- 530 tot 1500
- 1500 tot 1600

Hoogste dichtheid voorzieningen van Amsterdam

*Arena boulevard en Bijlmer centrum vallen dooer de reken methodiek buiten de concentratie gebieden maar heeft desalniettemin een hoge dichtheid culturele voorzieningen

5. Zoeklocaties en unieke kansen

Op basis van de ontwikkelcriteria voor kunst en cultuur en de referentienorm kunnen nu de volgende stappen gezet worden in de ruimtelijke ontwikkeling van kunst en cultuur in Amsterdam in de volgende periode.

Vier locaties voor nieuwe, grootstedelijke culturele voorzieningen

In de ringzone, in gebieden waar nieuwe woningbouwlocaties worden ontwikkeld, zal de behoefte aan kunst en cultuur toenemen. Op vier locaties worden de mogelijkheden voor nieuwe grootstedelijke culturele voorziening onderzocht.

- **Gebied rond de Sloterplas**
  Het stadsdeel Nieuw-West is sterk in ontwikkeling maar op cultureel gebied relatief mager bedeeld. Als het gaat om grootstedelijke voorzieningen biedt het gebied rond de Sloterplas volop kansen. De kop van de Sloterplas is binnen Koers 2025 aangewezen als een mogelijke verdichtingslocatie waarbij onder meer wordt ingezet op de ontwikkeling van een culturele en recreatieve hotspot. De opening van het nieuwe Van Eesteren Paviljoen in 2017 was een eerste stap in deze ontwikkeling. Onderzocht wordt of op deze locatie meer culturele functies toegevoegd kunnen worden ten behoeve van de ontwikkeling van een 'museumboulevard' gericht op een brede doelgroep van bezoekers (van buurtbewoners tot toeristen). In het kader van placemaking is gestart met popup-activiteiten. De GVB-garage op de Jan Evertsenstraat, die naar verwachting binnen enkele jaren beschikbaar komt, kan cultureel worden geprogrammeerd en als stepping stone fungeren voor de verder uitrol van een cultuuras vanaf het centrum naar het westelijk deel van de stad.

  De zuidoever van de Sloterplas, waar in het centrumgebied de Meervaart en de Openbare Bibliotheek Amsterdam gevestigd zijn, biedt ook nieuwe kansen voor versterking en uitbreiding van kunst en cultuur. Dit gebied is goed ontsloten via het openbaar vervoer.

  Twee verkenningen in dit gebied zijn in de afrondende fase:

  - Het Amsterdam Museum, stadsdeel Nieuw-West en de centrale stad hebben een intentieovereenkomst getekend waarmee een haalbaarheidsonderzoek is gestart naar een tweede hoofdvestiging van het museum in het gebied rond de Sloterplas. Het uitgangspunt is een markant gebouw met een inhoudelijk programma dat focust op het meerstemmige verhaal van Amsterdam, inclusief de geschiedenis van nieuwkomers en de multiculturele identiteit van de stad. Voor een concrete locatie van de tweede hoofdvestiging van het Amsterdam Museum wordt zowel naar de kop van de Sloterplas als in het centrumgebied gekeken.
  - Onderzocht wordt of voor de Meervaart een nieuw gebouw aan de Sloterplas ontwikkeld kan worden. Er zijn plannen voor een bioscoop en de OBA (Osdorpplein) wil op deze locatie uitbreiden. Paradiso onderzoekt de mogelijkheden voor een extra vestiging in Nieuw-West.

- **Zuidas**
  In opdracht van Bureau Zuidas en de afdeling Kunst en Cultuur wordt een verkenning op hoofdlijnen uitgevoerd naar de mogelijkheden voor een designmuseum in samenwerking met het Stedelijk Museum Amsterdam. Ook andere instellingen zijn geïnteresseerd in dit gebied of zijn inmiddels al bezig met de uitvoering, zoals Rialto in samenwerking met de Vrije Universiteit. Deze samenwerking heeft geleid tot een nieuw concept van collegezalen die tevens kunnen dienen als volwaardige bioscoopzalen.

- **Buikslotermeerplein**

Voor het Buikslotermeerplein is een regionaal ontwikkelscenario vastgesteld. Het Buikslotermeerplein, naast het stationsgebied met de Noord/Zuidlijn, wordt de komende jaren getransformeerd tot kloppend hart van Amsterdam Noord met een voor de regio onderscheidend aanbod aan voorzieningen op het gebied van wonen, winkelen, werken, onderwijs, cultuur, leisure en horeca. Dit gebied leent zich door het in potentie hoogwaardige interactiemilieu en uitstekende bereikbaarheid goed voor een cultureel knooppunt met één of meer publiektrekkers. Het multiplex met 12 filmzaken is in aanbouw. Momenteel wordt gesproken met een aantal partijen die op deze locatie een culturele voorziening willen realiseren.

- **ArenaPoort - Urban Interactive District in Zuidoost (voormalige Getz-kavel)**

Ontwikkelmaatschappij Centrumgebied Zuidoost (OMC) heeft een stedenbouwkundig plan ingediend voor deze kavel waarin ruimte is gereserveerd voor een theater, een dinershow en een poppodium of museum. Het plan wordt momenteel uitgewerkt.

Unieke kansen voor culturele hotspots

Hoewel alles er op is gericht de druk op het stadscentrum te verminderen, zijn er nog twee unieke locaties die zich lenen voor kleinschalige kunst- en cultuuractiviteiten of versterking van bestaande functies:

- *Marineterrein*
  Deze driehoek naast het Centraal Station, is één van de laatste plekken in de binnenstad waar nog ontwikkelingen plaatsvinden. Hier is nu al een breed scala van culturele instellingen en activiteiten te vinden. Dit gebied kan als een cluster worden herontwikkeld waarbij specifieke aandacht nodig is voor de kwaliteit van de openbare ruimte.

- *Sixhaven*
  Dit gebied maakt deel uit van het centrum en is populair door de aanwezigheid van onder meer Eye, This is Holland, de A'DAM Toren, de Tolhuistuin, THT, Framer Framed, en het A-lab. De Sixhaven zal in de toekomst mogelijk een metrostation krijgen. In het ventilatiegebouw van de IJ-tunnel of de kades lang het Noordhollands Kanaal kunnen nieuwe, kleinschalige cultuurlocaties worden gerealiseerd indien de bereikbaarheid van dit gebied geoptimaliseerd wordt.

Kunst en cultuur in de wijk

De bouwopgave van de stad Amsterdam is enorm. In deze nieuwe buurten is er ook behoefte aan theater, muziekscholen, dansles, debat of andersoortige creatie. In het voorzieningenmodel wordt er 0,25 m2 kunst en cultuur berekend per nieuw ontwikkelde woning. Een opgave van 15.000-30.000 nieuwe vierkante meters aan cultuur in de buurt. In deze studie definiëren we 13 ontwikkelgebieden waarbinnen er gezocht kan worden naar kleinschalige culturele buurtvoorzieningen.

Kunst en cultuur in de ontwikkelgebieden

Onderstaande ontwikkellocaties zijn grootschalige woningbouwlocaties in de stad. Deze gebieden hebben nu een lage dichtheid aan culturele voorzieningen:

- *Waterlandpleinbuurt / Buikslotermeer:*
- *Zeeburgereiland*
- *IJburg*
- *Middenmeer*
- *Nellestein / Holendrecht*
- *Frankendael, Betondorp, Overamstel*
- *Schinkelkwartier/ Riekerpolder*
- *Slotervaart / Overtoomse Veld*
- *Osdorp*
- *Slotermeer*
- *Sloterdijk*
- *Havenstrad Zuid*
- *Hamerstraatkwartier*

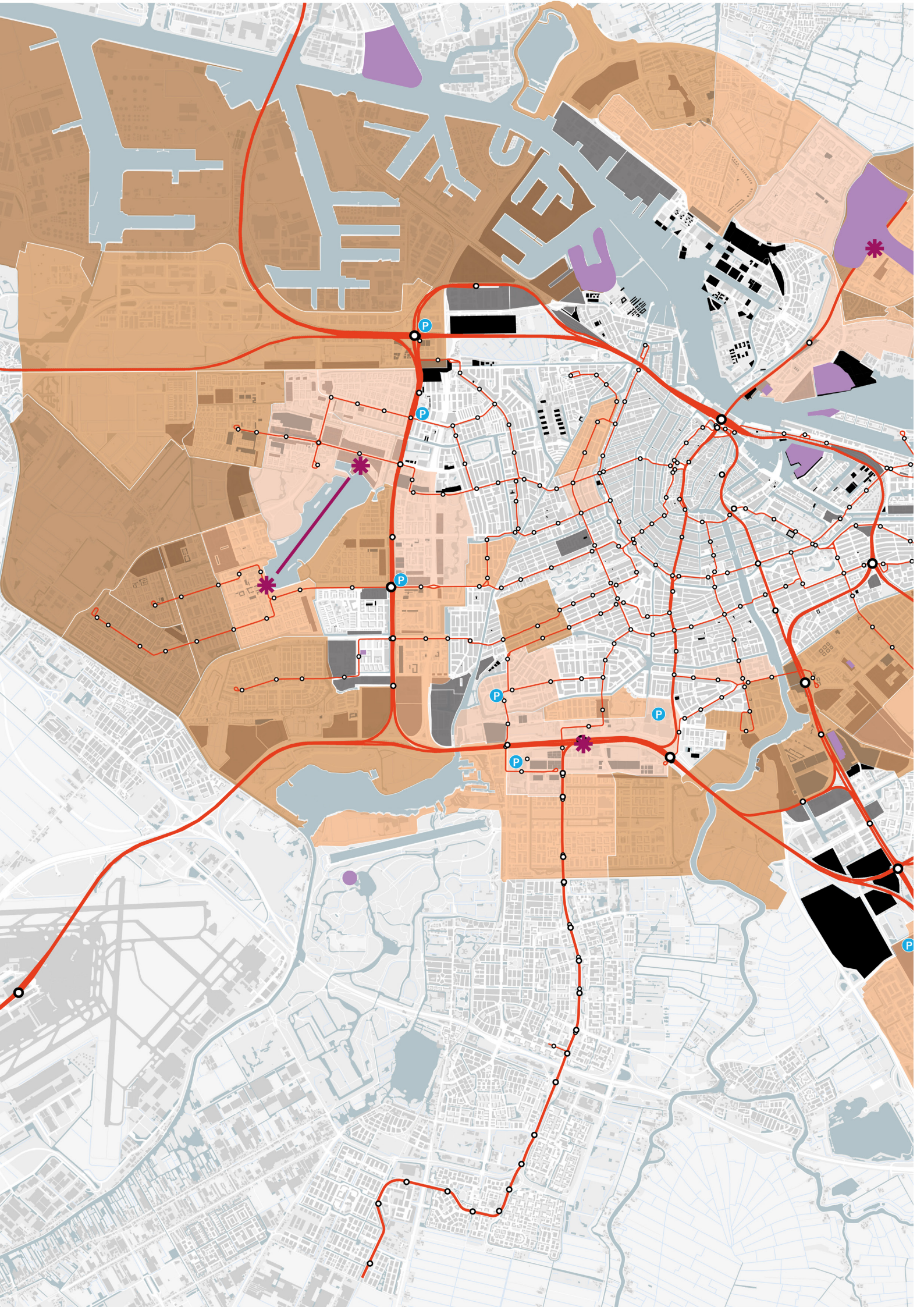

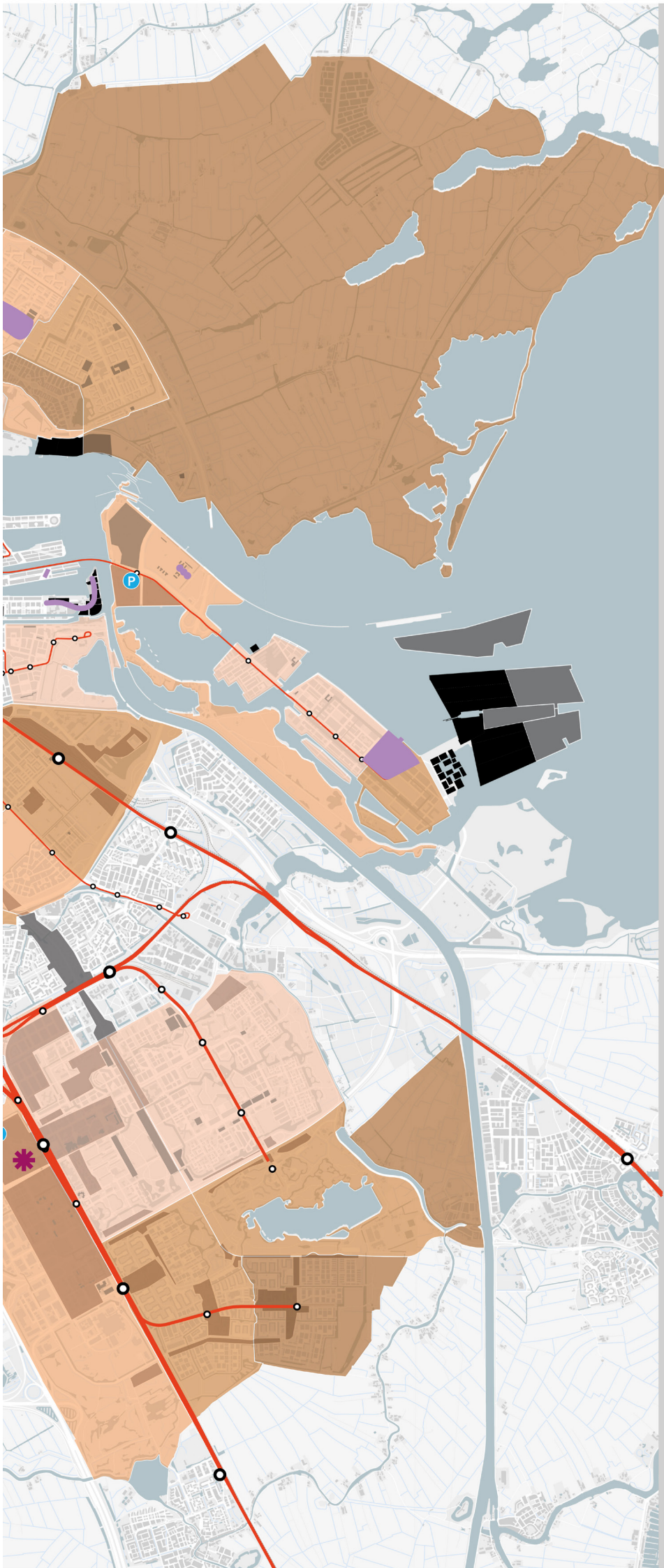

Kansen voor kunst en cultuur in ontwikkelgebieden en op unieke locaties

Stedelijke ontwikkeling

Lopende projecten

Strategische ruimte woningbouwlocaties

Bijzondere locaties

Locaties voor nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen in onderzoek

- Sloterplasgebied
- UID (voormalig Getz-kavel)
- Zuidas
- Buikslotermeerplein

Potentiele culturele hotspot (x 13)

- Marineterrein
- IJ-tunnel ventilatiegebouw (Sixhaven)
- Silo's Zeeburgereiland
- Kop Javaeiland
- Bijlmerbajes
- Cruquiusweg
- Hamerstraatgebied
- Haveneiland IJburg
- CAN-gebied
- Minervahaven
- Staalmanplein
- Hembrugterrein
- Cultuureiland Amsterdamse Bos

Dichtheden culturele voorzieningen

Aantal voorzieningen / oppervlak buurtcombinatie
100 = gemiddelde dichtheid voorzieningen

- 40 tot 100
- 25 tot 40
- 10 tot 25
- 0 tot 10

Benedengemiddeld weinig voorzieningen

Laagste dichtheid voorzieningen van Amsterdam

Bereikbaarheid

- Treinspoor en station
- Metrospoor en station
- Tramspoor en halte
- Park & ride

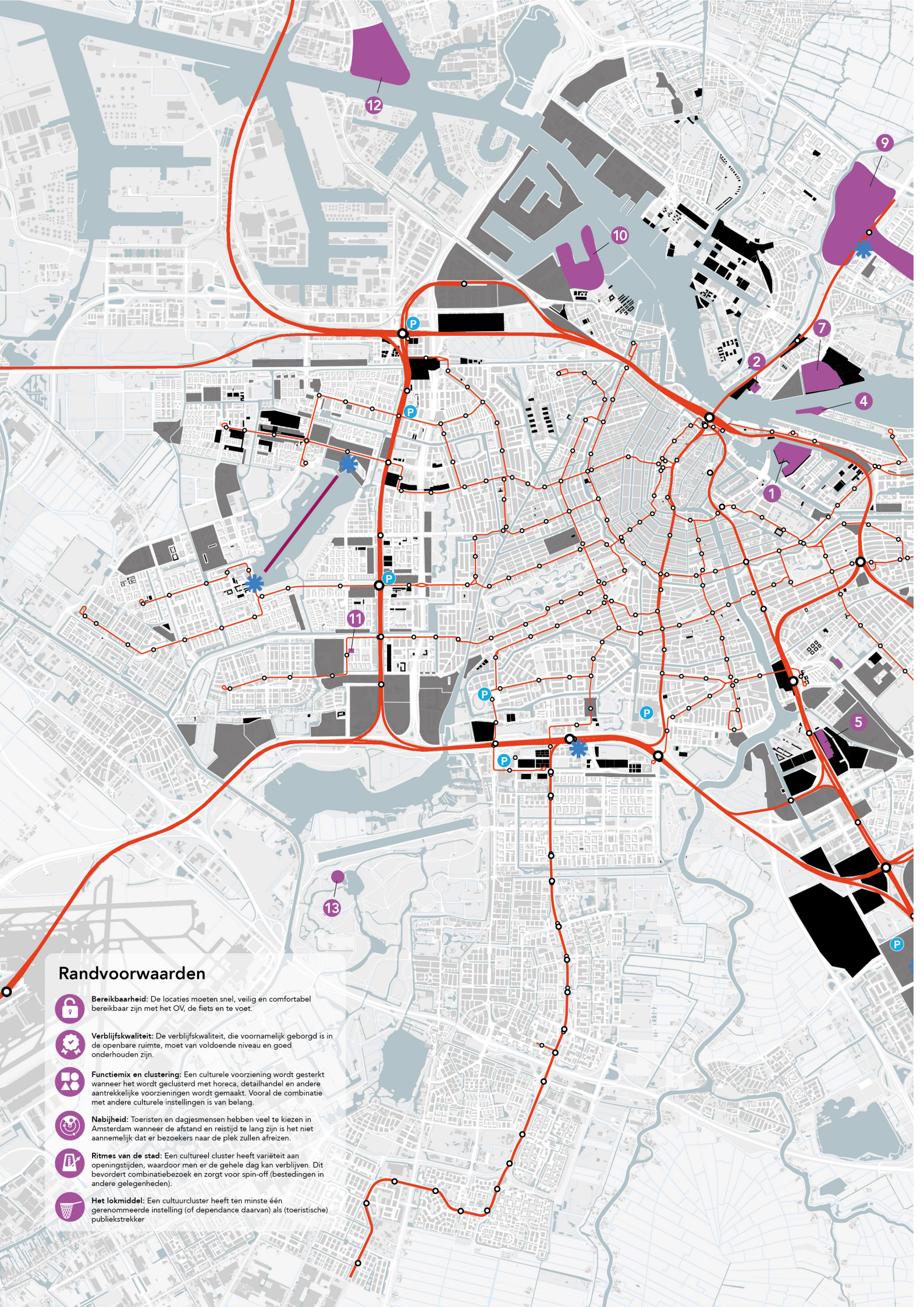

Randvoorwaarden

Bereikbaarheid: De locaties moeten snel, veilig en comfortabel bereikbaar zijn met het OV, de fiets en te voet.

Verblijfskwaliteit: De verblijfskwaliteit, die voornamelijk geborgd is in de openbare ruimte, moet van voldoende niveau en goed onderhouden zijn.

Functiemix en clustering: Een culturele voorziening wordt gesterkt wanneer het wordt geclusterd met horeca, detailhandel en andere aantrekkelijke voorzieningen wordt gemaakt. Vooral de combinatie met andere culturele instellingen is van belang.

Nabijheid: Toeristen en dagjesmensen hebben veel te kiezen in Amsterdam wanneer de afstand en reistijd te lang zijn is het niet aannemelijk dat er bezoekers naar de plek zullen afreizen.

Ritmes van de stad: Een cultureel cluster heeft variëteit aan openingstijden, waardoor men er de gehele dag kan verblijven. Dit bevordert combinatiebezoek en zorgt voor spin-off (bestedingen in andere gelegenheden).

Het lokmiddel: Een cultuurcluster heeft ten minste één gerenommeerde instelling (of dependance daarvan) als (toeristische) publiekstrekker

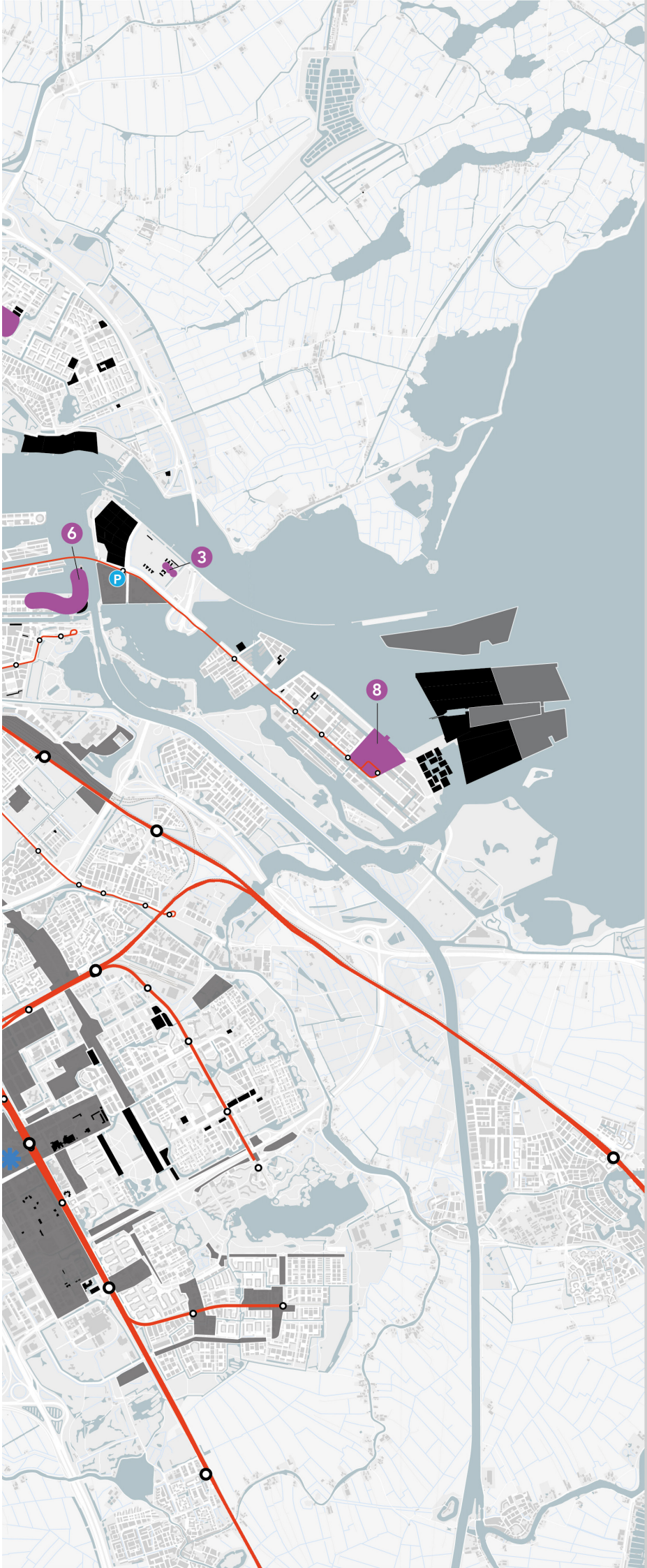

Zoekgebied NIEUWE GROOTSTEDELIJKE kunst en cultuurvoorzieningen

Ruimte voor de stad

- Lopende woningbouwprojecten
  = aantal woningen in projectgebied
- Strategische ruimte woningbouwprojecten
  = aantal woningen in projectgebied

Bereikbaarheid

- Treinspoor en station
- Metrospoor en station
- Tramspoor en halte
- Park & ride

Kansen voor Stedelijke cultuurontwikkeling

Locaties voor nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen in onderzoek

Sloterplasgebied
UID (voormalig Getz-kavel)
Zuidas
Buikslotermeerplein

Potentiele culturele hotspot (x 13)

		Bereikbaar	Verblijfskwaliteit	Functiemix	Nabij
1	Marineterrein Centraal gelegen ontwikkelgebied	●			●
2	IJ-tunnel ventilatiegebouw Historisch utilitairgebouw				●
3	Silo's Zeeburgereiland Historisch utilitairgebouw	●			●
4	kop Javaeiland Centraal gebied voor bijzonder functie	●	●		●
5	Bijlmerbajes Voormalige gevangenis	●	●	●	●
6	Cruquiusweg Centraal gelegen ontwikkelgebied			●	●
7	Hamerstraatgebied Ontwikelgebied aan de IJ-oeversOntwikkel			●	●
8	Haveneiland IJburg Ontwikelgebied rond een jachhaven		●	●	
9	CAN-gebied Herontwikkeling van centrumgebied Noord	●	●	●	
10	Minervahaven Herontwikkeling van voormalig havengebied			●	
11	Staalmanplein Bijzondere plek in stadsdeel Nieuw West	●	●	●	
12	Hembrugterrein Ontwikkelgebied in Zaandam		●	●	
13	Cultuureiland Amsterdamse Bos Bijzondere recreatieve / natuurlijke plek		●		

Normering conform voorzieningenmodel

Ruimteclaim stedelijkniveau:
0.2 m2 BVO per 1 woning

Aantal nieuw ontwikkeld woningen:	60.000 -100.000
Nieuw te ontwikkelen kunst en cultuur:	12.000 - 24.000 m2

romans
van baby tot kleuter

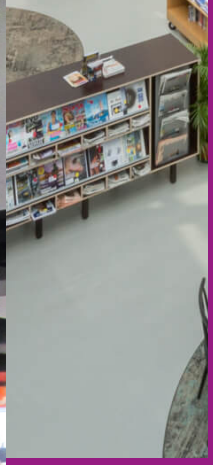

am ster dam

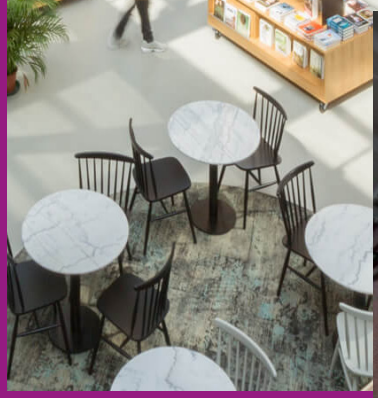

BIBLIOTHEEK
Bilcampo

Conservatorium
van Amsterdam

6 Proces en financiering

Proces

Voor het opstellen van scenario's en het kunnen afwegen van de verschillende kansen voor kunst en cultuur is het belangrijk zo vroeg mogelijk in de planvorming de wensen en mogelijkheden van kunst en cultuur te bepalen en vast te leggen. Dat doen we als volgt.

In het kader van de nieuwe gebiedsontwikkeling neemt kunst en cultuur deel in het Strategisch huisvestingsteam.

Om de afstemming tussen het sociale domein inclusief kunst en cultuur en de ruimtelijke sector te verbeteren is een huisvestingsteam maatschappelijke voorzieningen ingericht dat de opdracht heeft:

- een concrete vertaalslag te maken van sociaal beleid naar fysieke plannen;
- in het planproces van gebiedsontwikkeling in een vroegtijdig stadium voldoende ruimte voor maatschappelijke voorzieningen te claimen;
- een loketfunctie te vervullen voor vragen vanuit de fysieke sector;
- een goede en tijdige inbedding van de maatschappelijke voorzieningen in het ontwerp te waarborgen;
- en financiering, uitvoering, exploitatie en beheer te stroomlijnen.

Het strategisch huisvestingsteam werkt samen met Ruimte en Duurzaamheid, Team GO, de beleidsafdelingen en de stadsdelen in het opstellen van gebiedsuitwerkingen, principenota's en investeringsbesluiten. Aan de hand van strategische huisvestingsplannen, het IHP , MIPSA's , het referentiemodel (inclusief bovenwijkse kansenkaart) en het bestaande vastgoed geeft het strategisch huisvestingsteam een ruimteclaim. Met deze claim werkt het team met gebiedsontwikkelaars en het stadsdeel toe naar een kavelclaim, programma-afspraken en tenderafspraken voor het investeringsbesluit. Hiervoor worden onder meer de aanwijzingen en richtlijnen uit de thematische verkenningen toegepast. In de figuur hieronder is het processchema voor de realisatie van voorzieningen in kaart gebracht.

Bijdrage Kunst en Cultuur aan het Strategisch huisvestingsplan

Bij de vaststelling van Amsterdamse referentienorm op 30 januari 2018 heeft de clusterdirecteur Sociaal de opdracht gekregen om samen met de directeuren van de afdeling Onderwijs, Jeugd en Zorg, de afdeling Kunst en Cultuur, de afdeling Sport en Bos, de afdeling Werk, Participatie en Inkomen en in samenwerking met DMC een proces in te richten op basis waarvan een meerjarig beeld van de benodigde voorzieningen met een horizon van vier jaar kan worden uitgewerkt, waarbij:

- gebruik gemaakt wordt van de Amsterdamse referentienorm om de ruimtebehoefte te bepalen;
- het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs als referentiewerkwijze wordt gehanteerd;
- ruimtelijk in beeld wordt gebracht waar de nieuwe bovenwijkse voorzieningen in de stad moeten landen. Waarbij ook onderzocht wordt op welke wijze de voorzieningen ruimtelijk worden ingepast in relatie tot overige programmaonderdelen en eventuele conflicten in ruimtebeslag bestuurlijk kunnen worden voorgelegd.
- het proces aangesloten wordt op de gemeentelijke planning- en controlcyclus;

n juni 2018 wordt aan het college gerapporteerd over het resultaat van de uitvoering van deze opdracht.

In het strategisch huisvestingsplan voor kunst en cultuur worden bestaande maatschappelijke voorzieningen opgenomen evenals de voorzieningen die volgens de Amsterdamse referentienorm nodig zijn per gebied. Voor zover mogelijk worden hierin ook de investeringsraming en de te verwachten exploitatiekosten meegenomen op basis van kengetallen en ervaringsgegevens. De opzet volgt het format van het Integraal Huisvestingplan Onderwijs.

Financiering

De financiering van kunst en cultuur is een belangrijk aandachtspunt. Investeringen kunnen door marktpartijen worden gedaan worden of – als sprake is van politieke

keuzes – door de overheid. Daarnaast is het van belang de kosten voor exploitatie en beheer te dekken. Een deel van de kunst- en cultuursector draait geheel commercieel; een ander deel is (meer of minder) afhankelijk van subsidies. Subsidies in het kader van het Amsterdamse Kunstenplan worden verleend voor vier of twee jaar.

Zodra plannen in de fase van besluitvorming komen, is het belangrijk dat exploitatie en beheer van culturele voorzieningen en kunst in de openbare ruimte voor langere tijd, en op z'n minst meerjarig, zijn geborgd.

De financiering van Kunst en Cultuur wordt ook behandeld in de Bestuursopdracht toekomstbestendigheid Vereveningsfonds.

De wethouder Financiën en de wethouder Grondzaken hebben van het college een bestuursopdracht gekregen om een systematiek te ontwikkelen, aanvullend op het plaberum, waarbij niet alleen – zoals nu het geval is – de ruimtelijke planvorming van de gebiedsontwikkeling integraal ter besluitvorming wordt voorgelegd, maar waarin ook de dekking van de bovenwijkse infrastructuur en de maatschappelijke voorzieningen in beeld wordt gebracht .

Gemeente
Amsterdam